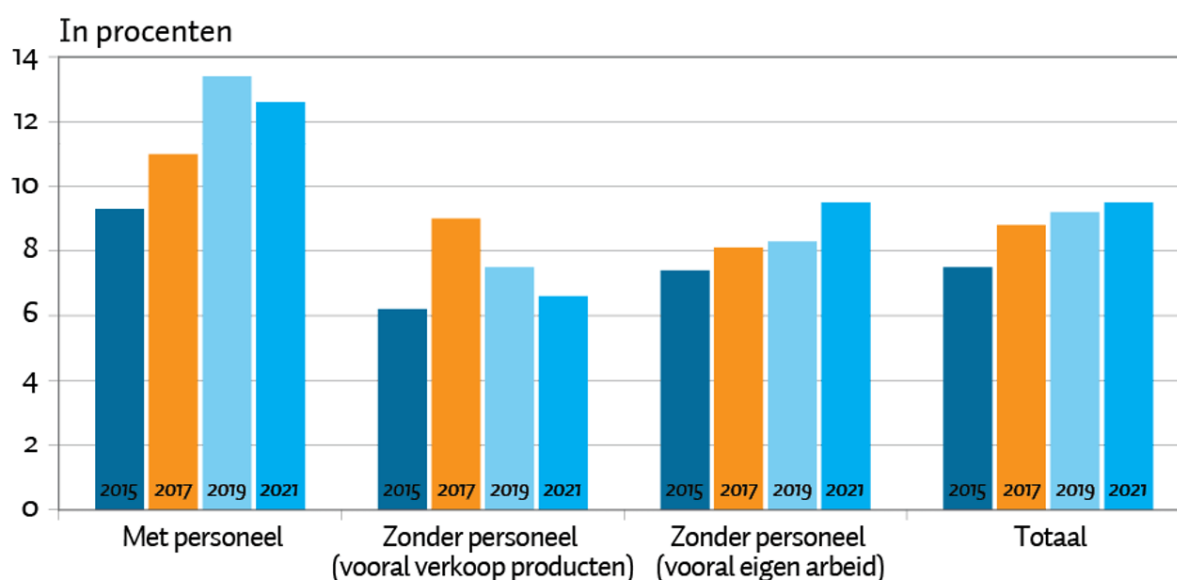

Meer zelfstandig ondernemers door werk psychisch vermoeid

Psychische vermoeidheid door het werk onder zelfstandig ondernemers

Data: CBS, TNO | ESB

■ Mark Ramaekers (CBS) en Hardy van de Ven (TNO)

Zelfstandig ondernemers ervaren in het algemeen minder psychische vermoeidheid door het werk (burn-out-klachten) dan werknemers. Maar terwijl de mentale vermoeidheid van werknemers volgens de Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden de laatste paar jaar is afgenomen, komen dergelijke klachten bij zelfstandig ondernemers juist vaker voor.

Begin 2021 voelde 9,5 procent van de zelfstandig ondernemers zich enkele keren per maand of vaker psychisch vermoeid door het werk (figuur). In 2015 was dat nog 7,5 procent. De toename was relatief sterk bij 25- tot 35-jarigen en bij ondernemers op het hoogste beroepsniveau. Dit blijkt uit de tweejaarlijkse Zelfstandigen Enquête Arbeid (ZEA) van het Centraal Bureau voor de Statistiek en TNO.

De ontwikkeling verschilt naar het type zelfstandig ondernemer. De psychische vermoeidheid nam in de periode 2015–2021 gestaag toe bij ondernemers zonder personeel die vooral eigen arbeid aanbieden. Zelfstandig ondernemers met personeel hebben het vaakst

vermoeidheidsklachten, en ook bij hen zijn de klachten in 2021 aanzienlijk frequenter dan in 2015, al is het percentage in 2021 wat afgenomen ten opzichte van de piek in 2019. Bij zelfstandig ondernemers zonder personeel die vooral producten verkopen, is de vermoeidheid het minst gestegen ten opzichte van 2015.

De meest recente data zijn verzameld begin 2021, ten tijde van de coronapandemie. Bijna vier op de tien zelfstandig ondernemers (38,4 procent) geeft in de enquête aan dat zij door de coronacrisis de zaak tijdelijk hebben moeten sluiten, of hierdoor niet konden werken. Zij gaven vaker aan psychische vermoeidheidsklachten te hebben dan de zelfstandig ondernemers die wel konden doorwerken (12,0 procent versus 7,7 procent). Vooral de ondernemers die vanwege de quarantaine tijdelijk niet konden werken, rapporteerden relatief vaak vermoeidheidsklachten (17,3 procent).

De psychische vermoeidheidsklachten kwamen ook vaker voor bij ondernemers die hun bedrijf vanwege corona moesten herinrichten (denk aan looprichtingen en minder tafeltjes in de horeca) of die andere openings- of werktijden hanteerden. Bij 11,1 procent van hen kwamen er vermoeidheidsklachten voor. Bij zelfstandig ondernemers die hun werkplek, tijden of werkzaamheden niet hoefden aan te passen vanwege corona was dit slechts 6,2 procent.

[_Mark Ramaekers_Hardy van de Ven](#)